

Romuald Schild, Halina Królik, Zofia Sulgostowska, Jacek A. Tomaszewski

Zwoleń, woj. radomskie. Stanowisko "Strzelnica"

Informator Archeologiczny : badania 19, 11

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WOJCZYNY, gm. Włodawa
woj. chełmskie
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

ZWOLEN
woj. radomskie
Stanowisko "Strzelnica"

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie
Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Epoki Kamienia w Warszawie

Badania prowadziły ekipy IHKM /prof. Romuald Schild, mgr Hanna Królik/ i PMA /dr Zofia Sulgostowska i mgr Jacek A. Tomaszewski/. Finansował WKZ w Radomiu. Trzeci sezon badań. Osadnictwo środkowopaleolityczne.

Kontynuowano eksplorację wykopów w zwirowi. Zakończono prace na arach I i II; rozpoczęto na arze III ów. B, D oraz na arze IV ów. A, C. Na tych ostatnich nie osiągnięto spągu występowania materiałów archeologicznych i paleontologicznych. Przeciętą miąższość poziomów archeologicznych wynosiła ok. 3 m.

Podobnie jak w latach ubiegłych materiały występowały w wypełniakach cieków wodnych - wąwozów. W br. odebrano fragmenty najstarszych cieków zniszczonych przez rozwój następnej generacji. Ustalono co najmniej obecność 5 cykli erozyjnych i wypełnienia, nad którymi leżą utwory stokowe maksimum ostatniego zlodowacenia. Poszczególne cykle są pod względem dynamicznym bardzo do siebie podobne. Rozpoczynają się erozją głęboką, a następnie wypełniają się materiałem grubosiarnistym, później utworami piaszczysto-gliniastymi i gliniastymi do piaszczysto-zwirowych w ostatniej fazie wypełnienia. Szereg generacji kilń mrozowych związanych jest z poszczególnymi ciekami i ich fazami. Eksplorowane obecnie odcinki koncentrują się w miejscu przebiegu jednego z głównych wąwozów kopalnych wpadających do doliny Zwolenki. Stwierdzono obecność mniejszych wąwozów, wpadających do głównego, zarówno z kierunku południowo-wschodniego, jak i południowo-zachodniego. Wydaje się, że opisane zjawiska mieszczą się między stadium Radomki zlodowacenia środkowo-polskiego i maksimum ostatniego zlodowacenia.

Materiały archeologiczne występują we wszystkich poziomach geologicznych stanowiska. Obecność kości zwierzęcych stwierdzono w 136 miejscach /pojedyncze kości i skupiska/. Szczególnie dobrze zachowane były szczątki koni, ponadto znaleziono cios mamuta. Zidentyfikowane gatunki to: bóbr, mamut, koń, nosorożec włochaty, renifer, bizon stepowy oraz zapewne łos. Najliczniejsze szczątki konia, wg ustaleń prof. Achillea Gauthier z Uniwersytetu w Gandawie, należały do ok. 30 osobników /materiały z badań 1983-1985/. Dotychczas nie stwierdzono śladów ognia bądź ćwiartowania na kościach. W br. wydobyto 66 wyrobów krzemienianych wykonanych w przewadze z krzemienia czekoladowego. Wyróżniono: 32 odłupki, 14 łusek, 1 okruch i 19 narzędzi. Ponadto znaleziono 1 odłupek z kwarcytu. Grupa narzędzi krzemianych zawiera: 2 pięściaki, 4 szczątkowce obustronców, 3 noże obustroncze, 5 igrzebeli, 2 odłupki łuskane, 3 fr. narzędzi nieokreślonych.

Wśród wyrobów krzemianianych panuje znaczne zróżnicowanie typologiczne. Niewątpliwie mamy tu do czynienia z pięściakami późnoazelskimi, elementami prądnickimi w postaci typowych noży prądnickich. Zapewne najmłodsze elementy to formy obustroncze, liściowate, które mogą być wiązane z późnym okresem środkowego paleolitu.

Sondaże geologiczne w okolicy stanowiska ujawniły obecność innych cieków, wymagających sondazy archeologicznych.

Materiały znajdują się w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.